

Missió especial

Mercè Company

Propostes didàctiques

Elaborades per

Fina Girbés

M I S S I Ó E S P E C I A L

D E S C R I P C I Ó

Autora: *Mercè Company*

Il·lustracions: *Conxita Rodríguez*

Edicions Bromera / Alzira, 2003

Col·lecció: «L'ELEFANT», núm. 1

Format: 13 × 20,5 cm, 96 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 9 anys. La colla «Dos més una» està formada per Pere i Víctor, que són germans, i la seua cosina Èlia. Tots tres protagonitzen dues aventures distintes i d'allò més interessants. El lector es veu empentat a descobrir el misteri que es planteja en cadascuna d'aquestes i no pot deixar de llegir fins a revelar-lo. Esdevenir detectiu i seguir les passes dels protagonistes resulta engrescador per als més menuts, que de segur que s'empassaran amb deler les dues històries.

RESUM ARGUMENTAL

En la primera història, «On és l'oncle Ramon?», Pere i Víctor i la seua cosina Èlia van a passar uns dies de vacances a ca l'oncle Ramon, prop de la mar. Arriben a l'estació i ningú va a buscar-los. Després d'esperar bastant de temps, decideixen caminar fins a la casa.

L'aventura comença quan veuen llum al castell que tot el poble creu fantasmal. Èlia els encoratja a descobrir el misteri i Víctor, el més menut i agosarat, s'endinsa per una trapa fins a

les masmorres. Pere, el germà major i el més prudent, ha de seguir-los i, a més, idear un parany per a empaitar dos lladregots que tenien presoner el seu oncle. Per què l'han segrestat? Aconseguiran alliberar-lo? L'assumpte s'embolica cada vegada més i... al final, la solució.

En la segona història, «Missió especial: Hipotenusa», Víctor i Èlia convencen Pere per anar d'acampada, ja que es divertiran de valent enviant-se missatges amb un transmissor de senyals. Però, com és previsible, els espera alguna aventura més que el joc de les transmissions. Com ja és habitual, Víctor enceta l'embofic. A la nit, uns sorolls estranys el desperten i decideix descobrir-ne la procedència. Aquesta vegada Víctor ha ensopegat amb un ovni i no dubta en cap moment a escodrinyar-lo, sense pensar en les conseqüències.

De matí, Pere i Èlia no el troben enlloc i comencen a preocupar-se. Un senyal lluminós de SOS dalt del cel els posa en la pista per a trobar el menut.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

L'afany d'aventura i la resolució de situacions complicades identifica, de seguida, els lectors d'aquestes edats amb els protagonistes d'aquestes dues històries. L'abundància d'accions detectivesques i d'ingredients que alimenten de continu la intriga comporten una lectura entretinguda i amb expectatives.

L'autora crea un ambient de misteri en què elements com el camí de les bruixes, el castell fantasmal, el bosc frondós... combinats, a més, amb un robatori o la desaparició de personatges provoca la necessitat d'accelerar la lectura per a conèixer el final.

La narració àgil, les descripcions mesurades i el diàleg viu, aconseguen mantenir l'interés del lector que, alhora, i sense adonar-se'n, assimila una sèrie de valors i actituds que l'enriqueixen, com per exemple:

- L'aplicació d'estratègies quotidianes per a resoldre possibles problemes.
- L'acceptació de responsabilitats, que s'han d'assumir des de ben menuts.
- La prudència com a virtut que comporta la reflexió i la presa de mesures abans d'actuar.
- La previsió, avançant-se a les possibles dificultats que puguin sorgir.
- La raó en l'explicació d'esdeveniments per damunt de supersticions o xafarderies.
- La riquesa que prové de la diversitat d'opinions i de comportaments.
- La millora de qualsevol projecte col·lectiu mitjançant les aportacions individuals.
- La importància de l'aprovació dels adults i el reconeixement de la seua autoritat.
- La generositat com a generadora de satisfacció personal.
- La il·lusió en l'aplicació de nous descobriments, per encetar projectes i avançar-se en els resultats.
- La maduració i el creixement personal com a conseqüència de la resolució de problemes per un mateix.
- El benefici de les activitats a l'aire lliure i el gaudi de la natura.
- La necessitat de comunicació i de la coneixença de diversos codis, tant verbals com no verbals.
- La presa de consciència que l'excés d'avarícia i les actuacions incorrectes són causa de rebuig social i sempre tenen conseqüències desagradables.

Temes i valors: quotidianitat i realisme, aventura, misteri, intriga i investigació policíaca, protagonistes col·lectius, la colla, amistat/amor, col·laboració, valentia, enginy i imaginació.

L'AUTORA

Mercè Company (Barcelona, 1947) és autora de més de 170 títols, des d'un centenar de contes i quatre obres de teatre per a infants fins a novel·les per a joves i adults. També ha elaborat guions cinematogràfics.

Ha estat guardonada amb nombrosos premis: el Ciutat d'Olot de contes infantils 1982, per *La bruixa Bufuruda*; l'Enric Valor de narrativa infantil 1983, per *La reina calba*, i el Crítica Serra d'Or de literatura infantil i juvenil 1986, per *Nana Bunilda menja malsons*, entre altres. A més, ha estat inclosa en la llista d'Honor del Premi Andersen 1987.

Amb aquest títol, *Missió especial*, l'autora enceta la col·lecció «L'Elefant» d'Edicions Bromera, editorial en la qual ha publicat ja tres títols més en la col·lecció «Espurna»: *La Presència*, *La dama del medalló* i *La veu*.

LA IL·LUSTRADORA

Conxita Rodríguez va nèixer al Poble Sec, Barcelona, el 1945, encara que el seu nom, de flaire caribenya, faça pensar en alguna salsa cubana. Fins l'any 1981 va treballar en una notaria, ocupació que va abandonar per a dedicar-se plenament al món del grafisme. Els seus dibuixos s'acosten al realisme, però exhibeixen els tocs d'humor i dolcesa característics del seu estil. Ha il·lustrat llibres d'imaginació com *Dues llàgrimes per màquina*, i també llibres didàctics, i ha fet, a més, dibuix publicitari.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

L'ofici de detectiu amb la recerca de pistes i la resolució de misteris resulta ben atractiu per als infants. És per això que les dues

primeres activitats complementàries de les «Propostes de treball» següents estan directament relacionades amb el codi secret inventat per la protagonista de la història. Per tant, si el mestre o la mestra ho consideren oportú, poden plantejar la realització d'aquestes activitats com a motivació prèvia a la lectura del llibre, presentant-les –almenys la primera de les activitats– com un concurs de rapidesa detectivesca. Els quatre missatges xifrats a partir de la paraula «Hipotenusa» que apareixen a l'activitat núm. 1 es poden escriure a la pissarra o bé preparar-los ampliatos en fulls com una mena de cartells. Als alumnes se'ls reparteix la fitxa indicada per a participar-hi. En cas que s'introduïska l'element temps de resolució, pot suposar un ingredient més que augmente l'emoció del concurs. El còmput del temps pot fer-se anotant a la pissarra, a partir de dos minuts, intervals de 30 segons (2 – 2'30 – 3 – 3'30 – 4...) i anar ratllant el temps transcorregut, de manera que cadascú, quan acabe, en mirar l'últim temps ratllat, sabrà quant ha tardat a desxifrar-lo.

La resta de les activitats complementàries d'aquestes propostes estan pensades per a després de la lectura. Pretenen, d'una banda, oferir als educadors uns exercicis suggeridors i divertits i, de l'altra, abraçar totes les àrees amb un ventall ampli de possibilitats: expressió oral, expressió escrita, dramatització, comprensió oral i escrita, vocabulari, educació artística, etc. Tot açò defugint un plantejament d'obligatorietat que ens allunye de l'objectiu bàsic d'aquestes propostes: aconseguir augmentar l'interés per la lectura.

Cal, doncs, aprofitar al màxim les dues històries i comprovar com aquestes activitats pensades per al 2n i 3r Cicle de Primària poden ser adaptades per cada educador al nivell de la seua aula.

La utilització de codis secrets ha sigut aprofitada a l'activitat núm. 1, abans esmentada i, a més, ha suggerit la 2, que pot ampliar-se tant com es vulga. També l'activitat núm. 7 pot donar peu a nombroses variants: el mateix text llegit per tots els alum-

nes, un text distint per a cada alumne, cadascú prepara un text que intercanvia amb el/la company/a, etc. Igualment, la metodologia de la lectura en veu alta admet moltes possibilitats: allunyant-se cada vegada més del text, lectura per parelles, lectura múltiple, etc. Fins i tot, podria derivar en un exercici de creació escrita si suggerim als infants que miren, durant un temps, cap per avall i relaten allò que veuen i com ho veuen.

L'activitat núm. 10 pretén exercitar l'oïda i, per tant, l'atenció. El llistat dels sons que proposem és el següent: dringar de gots, passar els fulls d'un llibre, destapar un pot de vidre, teclejar un ordinador, caminar amb tacons, unflar un globus, beure aigua, soroll de claus, retallar paper amb les tisores i rascar-se el braç. No els hem inclosos al solucionari, perquè poden ser canviats segons els materials que l'educador tinga a l'abast.

Com que els jocs de dramatització han d'estar presents a l'aula, a l'activitat núm. 12 es practica la comunicació amb gestos. Plantejada com un exercici per parelles, pot aplicar-se a tota l'aula i ampliar-se amb accions o maneres de realitzar-les.

Per acabar, el muntatge real d'una tenda de campanya a la classe, o bé al pati de l'escola, podria resultar molt motivador i donar peu, primer, a un exercici d'execució d'ordres escrites i, després, a una possible ampliació del text instructiu de l'exercici núm. 13.

SOLUCIONS D'ALGUNES DE LES ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES PLANTEJADES

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 1

a) Tinc molta fam! b) Véns a la Biblioteca Municipal? c) Menges massa llepolies. d) Aquest llibre deu ser divertit.

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 3

bardisses, esvoranc, capsigranys, beceroles, grinyol

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 4

a) 5, b) 1, c) 4, d) 2, e) 3

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 11

Horizontals: 1. merlets. 2. fossat. 3. pont. 4. muralla.

Verticals: 1. masmorra. 2. sagetera.

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 13

5-3-2-6-1-4

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 14

alts, espectrals, traspasant la porta, amistosa, la Galàxia XZ-2,
forma de vida que es troba a les plantes, biològica, pau

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT NÚM. 15

a) F, b) V, c) V, d) F, e) V

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda què no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTORA:

IL·LUSTRADORA:

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: NÚM.:

1. Ompli la graella a fi de conèixer millor els protagonistes.

	Parentesc	Edat	Caràcter	Altres
Pere				
Èlia				viu.....
Víctor				malnom.....

2. Amb quin protagonista t'identifiques més? Per què?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Quina de les dues històries t'ha agradat més? Per què?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Què pensava Èlia de les bruixes i dels fantasmes? I tu, què en penses?

.....
.....
.....
.....
.....

5. Com es va sentir Víctor quan Pere el va sorprendre amb un regal? Has sentit tu alguna vegada el mateix? Quan?

.....
.....
.....
.....
.....

6. Quines raons hi havia per a creure que els senyals sobre l'herba eren d'un ovni?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Tens algun amic o company que siga tan espavilat com Víctor? Com és?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Canvia el final d'alguna de les dues històries i escriu-lo davall.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Participa en el concurs de detectius. Ací tens els missatges que has de desxifrar. Anota'ls en la fitxa i també el temps que tardes a endevinar-los.

H I P O T E N U S A
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

a) 527C M4L50 F0M!

c) M67G69 M0990
LL634L269

b) V679 0 L0

B2BL2456C0 M872C2P0L?

d) 0Q8695 LL2BR6
D68 9ER
D2V6R525

NOM DEL DETECTIU/IVA:	
Missatge a)	
Missatge b)	
Missatge c)	
Missatge d)	
TEMPS DE RESOLUCIÓ:	

2. Inventa el teu propi codi i els teus missatges. Pots fer-ho de la mateixa manera que Èlia, buscant paraules que tinguen les 5 vocals i, a més, 10 lletres en total. Per exemple, la paraula ACONSEGUIR.

3. Busca una sèrie de paraules que apareixen al llibre. Et presentem dues pistes: el número de la pàgina i el seu significat. Ànim!

.....: tanques fetes per arbustos espinosos com l'esbarzer, l'arç, etc. (pàg. 15).

.....: forat produït en alguna cosa a causa d'haver-se'n després un tros. (pàg. 16).

.....: persones de poc de seny, que no pensen les coses. (pàg. 27).

.....: primeres nocions d'una ciència, d'un art, etc. (pàg. 52).

.....: soroll estrident causat pel fregadís extern o intern d'alguna cosa (pàg. 62).

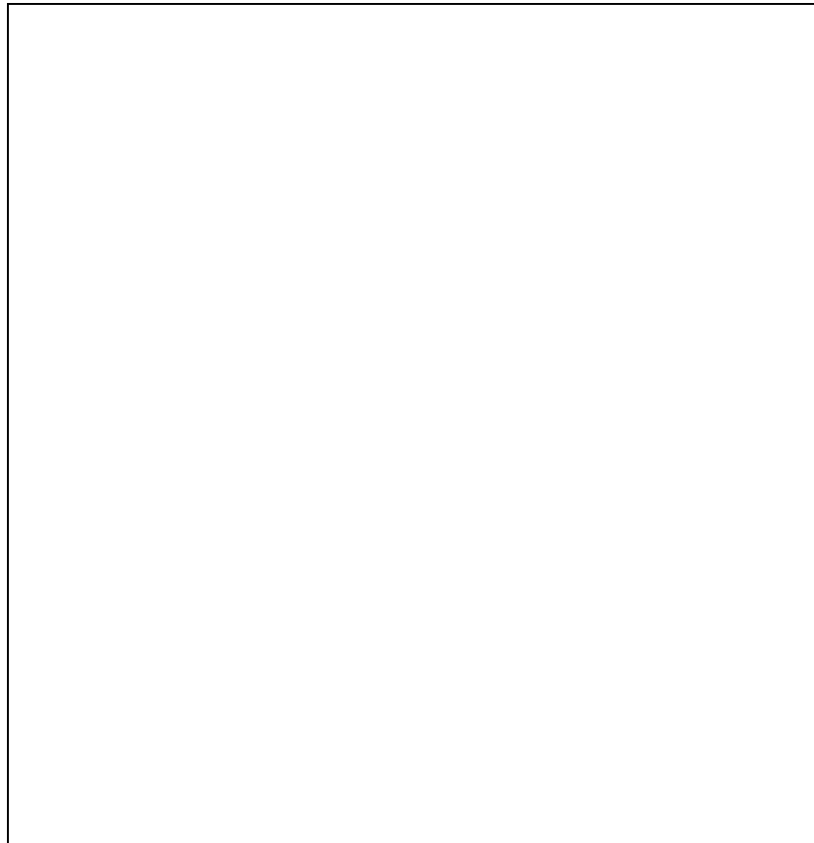
4. Els protagonistes utilitzen unes expressions molt peculiars. Uneix-les amb les que tenen un significat semblant.

a) Vatul!	1. Eixir per cames.
b) Tocar el dos.	2. Una poca de por.
c) Com un pòtol en un forat.	3. Una penyora.
d) Un xic de basarda.	4. Com una bacora.
e) Un pal de marrec.	5. Caram!

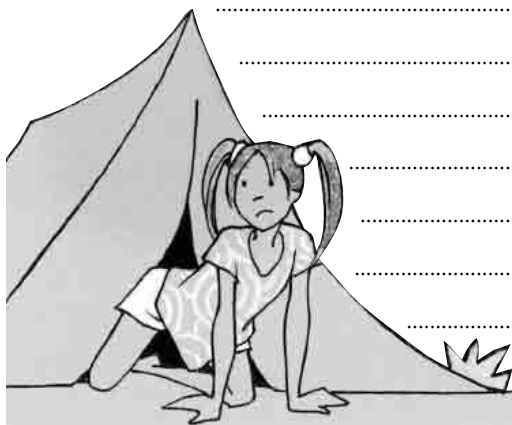
5. L'oncle Ramon no els esperava a l'estació. La colla pensa en possibles raons. Inventà'n tu d'altres.

1a	S'ha confós d'hora.
2a	Se li ha punxat una roda del cotxe.
3a
4a
5a

6. L'autora fa una descripció minuciosa de l'aparell que li va regalar Pere a Víctor. De segur que pots fer-ne un dibuix i copiar davall la descripció que hi ha a la pàgina 52.

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Prova, com Víctor, sensacions noves. A ell li agradava nadar cap per avall. Entrena la lectura d'aquest text que està cap per avall i llig-lo als teus companys en veu alta.

JOAN FUSTER

No heu vist mai nevar? La neu cau en petites volves, lleugeres, blanques, com si fos confeti dels àngels, i es diposita sobre la terra, sobre els balcons, sobre les teulades, sobre les branques dels arbres, en una capa espessa i gelada. Als pobles de les nostres planes no sol nevar-hi amb massa freqüència; però a les nostres muntanyes sí. «Any de neu, any de Déu», afirma l'adagi: també la neu, també el fred, si no vénen fora de temps ni fora de mida, són bons per als camps.

L'HIVERN

8. Compta, utilitzant només els ulls, els arbres que veus en aquest bosc. Una vegada anotat el número, ja pots fer com Víctor quan anava en el tren i volia comptar els arbres. Per a fer-ho, gastava un altre procediment. Contrasta els resultats.

1a observació	2a observació	Comprovació
..... arbres arbres arbres

9. Crea oracions disbaratades. Els protagonistes jugaven al joc dels disbarats mentre esperaven a l'estació. Completa les oracions següents i després mescla, a l'atzar, un element de la columna de l'esquerra amb un altre de la dreta. Escribeu les noves oracions que t'han eixit. Podeu després triar les més disbaratades de la classe.

Qui fa l'acció?	Què fa?
1. Els alumnes de 5é	a) corregeixen els exercicis de Matemàtiques.
2.	b) oferia als passatgers caramels de menta.
3. Els artistes famosos
4.	c) destorben amb les seues picadures.
5. El gosset pelut	d)

Oracions disbaratades

.....

.....

.....

.....

.....

10. Demana al teu mestre o mestra, o a algun company, que reproduïska diversos sons sense que tu veges què els provoca i endevina, com feia Èlia, de què són els sorolls que escoltes. Anota-ho en la fitxa següent.

Soroll	Causa
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

11. Descobreix les paraules que són parts d'un castell i ompli l'encreuat.

			1						2
1									
2									
3									
4									

Horizontals: 1. Cada un dels pilars de pedra que es construeixen a la part superior de les muralles. 2. Excavació feta al voltant d'una fortalesa. 3. Utilitzat en el castell per a travessar el fossat. 4. Conjunt de murs que formen el castell.

Verticals: 1. Presó subterrània. 2. Finestreta estreta en el mur del castell per a poder tirar sagetes.

12. Perquè no els sentiren, els lladres es comunicaven per gestos. Assaja els missatges següents amb gestos. Interpreta'ls a un company i escriu SÍ o NO segons haja comprés el missatge o no.

Caminar espaiet	SÍ	NO
Comprovar si ve algú	SÍ	NO
Fer mala olor	SÍ	NO
Esperar que se'n vagen	SÍ	NO
Córrer perill	SÍ	NO
Tenir molta por	SÍ	NO

13. Torna a escriure, ordenades, les instruccions següents per a muntar una tenda de campanya:

COM MUNTAR UNA TENDA DE CAMPANYA?

1. Clavar les piquetes exteriors.
2. Muntar els pals interiors que subjecten la lona.
3. Clavar les piquetes interiors de la part de darrere de la tenda de manera inclinada.
4. Col·locar els tensors.
5. Desplegar la tenda i situar-la al terra en la posició desitjada.
6. Estendre la sobrelona per damunt de tot.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. Completa els espais buits amb la informació que trobaràs a les pàgines 81 i 82 i obtindràs totes les dades sobre els éssers de l'ovni.

Eren dos éssers, estranys i, que havien entrat, sense obrir-la. Però llur expressió malgrat tot era, Venien de per buscar a la Terra una La seua missió era i de

15. Busca en una enciclopèdia informació sobre Morse i respon V o F segons siguin vertaders o falsos els enunciats següents:

- a) Morse és un inventor de nacionalitat anglesa.
- b) Va estudiar pintura a Londres.
- c) Ideà el seu telègraf elèctric durant una travessia per l'Atlàntic.
- d) El govern va creure en el seu projecte i li va donar suport.
- e) La primera línia telegràfica es va inaugurar el 1844 entre Washington i Baltimore.

